

faa vilde de røre sig. Mange af de Valgmænd, der vælges i Kjøbenhavn, komme ingenlunde til Valget af Landsthingsmændene indordnede under bestemte faste Anstuelser med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Mænd der skulle vælges. Ja, jeg kan jo sige det ligefrem, at det klart kan sees, at de Mænd, der ere valgte for Kjøbenhavn, ikke paa den Maade kunne siges at være trufne paa en Snor; tværtimod er der jo høist indgribende Forskjelligheder mellem dem allesammen. Jeg gjentager det, at jeg er overbevist om, at Valgmændene i Kjøbenhavn ikke vilde taale en saadan Indbaasning, som der behøvedes, naar man her skulde med fuldkommen Sikkerhed kunne regne ud, at ikke en eneste Stemme gik tilspilde; de vilde gjøre Oprør imod dem, der forsøgte derpaa. Det er virkelig at gaae altfor vidt i sin Omhu for de stille Minoriteter, som ikke engang ville samle og røre sig, som ikke engang ville træde op, at man for deres Skyld vil ferdre en saadan Kuldstæftelse som den her foreslaaede af det, som jeg tør sige har været ubetinget fastholdt som det eneste Rimelige og Naturlige under alle de Forhandlinger, som gik forud for denne Grundlovs Tilblivelse, og som endnu den Dag idag maa siges at fremgaae som den eneste naturlige Mening af de foreliggende Bestemmelser i Grundloven, naar man levendegjør sig, hvorledes Opfattelsen af Forholdstalsvalgmaaden har været mellem os Alle, naar man spørger om Lovgivningen — og det er dog Lovgivningen, som det her kommer an paa.

Andræ: Da jeg seer, at ingen Anden vil tage Ordet, saa bliver det nødvendigt for mig nu at fremkomme med de Bemærkninger, som skulle frem, thi Forslaget skal først falde, efterat det er seet, hvad det indeholder. Det er min Pligt at sørge derfor, og det skal jeg gjøre. Hvad der blev anført af den ærede Ordfører, gik jo meget væsentlig i ganske andre Retninger end den, hvori jeg mener, at det Afgjørende ligger i Forslaget; det kom kun frem ganske i Forbigaaende henimod Slutningen, men derimod var der en heel Række af Udenomsbetragtninger, som jeg syntes fik en langt større Betydning, end jeg troer, de burde

have ved denne Sags Afgjørelse. Den ærede Ordfører kom atter tilbage — han optog Traaden, som han kaldte det, fra den sidste Forhandling — til mit Forhold til Grundloven. Jeg skal ikke paa nogen som helst Maade, naar den ærede Ordfører finder det passende nafladeligt at gjentage, at jeg stod fjendtlig imod denne Grundlov, gjøre nogen Indvending derimod; mig forekommer det blot, at det ikke har sin Plads ved dette Spørgsmaals Afgjørelse. Det forekom mig, at det var en Sort Argumenter, som bestræbte sig for at vække en Stemning imod selve Forslaget, men ikke støttede sig paa, hvad jeg vilde kalde en ligefrem og solid Argumentation; men, vil man kalde mit Raisonnement præussisk, eller hvilket endnu Være man kan finde paa, og vil man sige, at jeg er en Fiende af Grundloven, saa maa man for mig gjerne gjøre det, jeg skal ikke længer reclamere derimod. Jeg vil ikke give mig Skygge af Fortjeneste med Hensyn til at have medvirket til Frembringelsen af denne Grundlov ligesaa lidt som til Frembringelsen af Grundloven af 18de November 1863.

Med Hensyn til det Spørgsmaal, hvad der nu er den virkelige Betydning af Grundloven, anførtes der Noget, som jeg indrømmer ved første Diekast kunde synes at maatte have en stor Grad af Sandsynlighed for sig, nemlig, at de, der havde havt en væsentlig Indflydelse paa Grundlovens Tilblivelse, ikke havde tænkt sig, at Forholdstalsvalgmaaden skulde kunne faae denne Anvendelse, idet man nemlig vil see, at i de midlertidige Bestemmelser, som ere vedføjede Grundloven, er der jo ikke Tale om en saadan Anvendelse; ja, det blev endog fremhævet, som om det skulde være aabenbart, at disse Mænd, — det vil da sige: den lovgivende Magt i det Hele, thi hvor stor en Indflydelse disse Mænd end havde, saa var det til Syvende og Sidst den lovgivende Magt, der vedtog det — altsaa, den lovgivende Magt, ved at vedtage disse midlertidige Bestemmelser, maatte paa den bestemteste Maade være traadt i Strid med sig selv, hvis det havde været forudsat, at en saadan Anvendelse af denne Methode skulde have været tilstillet ved Grundlovens øvrige Bestemmelser. Men dertil skal jeg bemærke, at dette, naar man seer paa Sagen, efter min